

De diffinitionibus

ita esse argumentorum rationibus approbemus. Deinde tertio loco inducimus deductionem eiusdem diffinitionis in eam spem de qua questio est. et de qua iudicium est constitutum: ut cum generaliter rem diffinierim et ita esse de quo queritur dixerim. postea approbationem constituerim: vix esse quod diffinimus. Tertio loco consideremus hoc esse quod gestum est vel id esse de quo queritur. Que orationis pars appellatur deductio generis ad spem. Quarto loco in oratione nostra destructionem diffinitionis aduersus partem: hoc est uti quodammodo aduersarij diffinierit id ipsum de quo diffinitionem constituimus proponamus: eamque aduersarij diffinitionem vitiosam esse doceamus que quodammodo vitiosa sit: postea declarabimus. Habet enim partes suas certas integras de quibus nunc dicere superse demus. Est diffinitio inimicitiarum apud. m. tullium brevis ita collocata. An tu maiores inimicitias putas esse quam huius hominum voluntates et dissimilia studia: hec uti dixerim diffinitio rethorica est: et breuiter oratio conclusa quod sint inimicitie. Postquam diffinitionem adhibet approbatio fidei ac religionem sanctissimam in vita qui putat potest ne ei non inimicus esse qui fama spoliauerit omnia. Deinceps reliqua que sequuntur in quo quod aduersus illud licet posse contingi et approbationem diffinitionis et deductionem diffinitionis in spem. Illamque hic. m. tullius inimicitias esse huius studia et dissimiles voluntates approbat ita ut specie ipsam de qua querebatur facta verbis includat. potuit enim approbatio fieri illas esse inimicitias que huius continent voluntates: et in rationibus supponendis talis dictio proponi cum fide alius seruet: infidelis sit alius. Nulla dubitatio est quod tali animo non inter se affecti inimici esse credantur. Ites religioso viro irreligiosus inimicus est. Alia ergo si ex diuersis studiis et voluntatibus supposita dicerentur sola esset approbatio. non etiam deductio generis in spem: at cum nunc ita necesse dictio fidem sanctissimam in vita qui putat: religionem qui colenda esse existimat is sine dubio inimicus est ei qui fama spoliauerit omnia templa violauit: delubra polluit. Sic est iam veris idem factum de quo queritur ita specialiter continetur et includitur. ut simul cum approbatione et deductione diffinitionis in spem clausum teneat. post adiungit ut dixerim destructio diffinitionis aduersus partem: sed per concessione. i. similitudinem. an si contra rem meam fecisset iniuriam aliquis iure ei me inimicum esse preterer. Proponamus igitur aduersus partem diffinitionem talem. Inimicitie sunt cum contra rem meam aut fecit aliquis: aut dixit iniuriam. Hanc diffinitionem sic destruit. m. tullius ut concessio eo quod ita est diffinitum nihilominus et alio modo sunt inimicitie cum aliquis faciat contra omnes rem bonorum et dignitatem. Talis igitur semper circa rethoricam diffinitionem per membra quattuor restet oratio: ut sit diffinitio approbatio diffinitionis: deductio affinitionis ad spem. Deinde postrema deductio diffinitionis partis aduersus: sed hec apta rethoricis non est philosophis esse videtur. Illa autem que philosophorum propria est etiam oratoribus: quoniam eamque sibi et ad materiam suam et ad proprie ornamentum dictionis adiungit orator. Omnia enim recte orator exprimit que sunt in dicendo philosophorum. Illa et vero utitur argumento quod est philosophorum proprium utitur etiam necessario. At philosophi in disputationibus propriis rethorice cuncta condemnat. neque enim adiungit aliqui signum. neque quod credibile dicitur. et omne probabile penitus a virtute sui sermonis excludit ea. Ergo diffinitio que est philosophorum propria in rebus exprimens que explicat quid sit quale sit quodammodo membris suis consistere debeat exponemus. Diffinitiones esse principia disputandi et supradiximus. et m. tullius probat: tum in dialogis omnibus: tum etiam in eo libro qui topica inscribitur: in quo docet primum argumentorum locum esse diffinitionem: hoc est a toto cui loco qui appellatur a toto necessario adhibenda est diffinitio ut ita argumentorum locus a toto sit diffinitio. Porro ut supra dixerim explicandi argumenti: quod a toto est dicitur definitio. ergo preceptis et dialecticorum et philosophorum osium illud tenere debemus non esse diffinitionem nisi solam que in ea re quam definire volumus priusquam eius rei esse intelligimus declarat atque ostendat substantiam. hoc ut aptius fiat. si docebimus nullam esse diffinitionem certam integram approbandam nisi eam quam dicunt philosophi substantialem grece οἰοῦναι appellatur. Quid autem substantia sit alibi explicandum. Ad cognitionem interim illud accedat quotiens de aliquo queritur quid sit tunc posse esse certam ac substantialem diffinitionem. quotiens eius rei de qua queritur (uti dixerim) genus ponimus etiam cetera per differentias oratione subiungimus. Non alienum videtur exemplum ponere et sic ad reliqua que sunt obscura transire. Queritur homo quid sit huic utique genus est animal. Cum igitur in diffinitione: qua explicabo quid sit homo: animal dixerim ac deinde de reliqua connectam erit substantialis diffinitio. Substantiam enim hominis declaravi cum dixi animal. Item cum quero quid sit albus aut niger. si dixerim albus est color: quod color genus est ab hoc de quo quero albus vel niger iam substantialis erit diffinitio que incipit a genere ac sic cetera connectit. Nec substantialis esse dicitur et hec propria: et hec integra hec a philosophis probata ita ut alio modo facta: diffinitio nunquam esse dicatur. vix a quibusdam hoc nomen etiam ad alia que alio modo diffiniuntur sepe transfertur. Ergo hec substantialis diffinitio a Marco Tullio sic explicatur. Oportere nos posito genere eius rei de qua queritur subiungere species: ut alia que vicina esse possint discretis communibus separemus. et tandem interponamus differentias: quoadmodum ad proprium eius de quo queritur signata eius expressione veniamus. Ipse in topicis exempla subiicit. Illos vero ne fiat in exemplis lectori ex iure confusio hoc proponamus exemplum. homo est animal rationale mortale terrenum bipes risus capax. Animal cum dictus est. substantia hominis declarata est. Est enim ut supra diximus ad hominem genus animal. Omne autem genus speciei sue substantialis est declaratio: sed hic animal quod late patebat adiecta species est terrenum. iam exclusus est: quod aut aereum est: aut humidum. Bipes vero propter alia animalia positum est: quod plurimis pedibus innotuit. Item rationale propter illa que rationis egent. Mortale autem propter id quod deus est. Quibus omnibus animalibus que quere potuerunt ad superiora in oratione posita discretis atque discretis adiectum est proprium in parte postrema. Est enim solum hominis quod ridet: sic perfecta omni ex parte diffinitio est ad hominem declarandum cum posito genere exclusis omnibus que poterant convenire ad proprietatem eius de quo querebatur peruenit oratio. Atque hoc preceptum tullianum est eo usque cum qui diffiniat spes in oratione interponere et abijcere differentias oportere quousque ad proprietatem: que iam composita esse non possit sermo perueniat. Vix Aristoteles diffinitionem perfectam et plenam ait consistere ex genere et differentiis. Ex genere etiam et differentiis hoc idem nos supra docuimus: cum interposita spes propria sua alia que possent esse consimilia separet. Quidam tamen cautiore plenioresque in docendo diffinitionis ipsius quasi quedam membra constituit dicuntque eam perfectam diffinitionem istam quam appello substantialem ex quibus partibus id est genere specie. differentia

di et supradiximus. et m. tullius probat: tum in dialogis omnibus: tum etiam in eo libro qui topica inscribitur: in quo docet primum argumentorum locum esse diffinitionem: hoc est a toto cui loco qui appellatur a toto necessario adhibenda est diffinitio ut ita argumentorum locus a toto sit diffinitio. Porro ut supra dixerim explicandi argumenti: quod a toto est dicitur definitio. ergo preceptis et dialecticorum et philosophorum osium illud tenere debemus non esse diffinitionem nisi solam que in ea re quam definire volumus priusquam eius rei esse intelligimus declarat atque ostendat substantiam. hoc ut aptius fiat. si docebimus nullam esse diffinitionem certam integram approbandam nisi eam quam dicunt philosophi substantialem grece οἰοῦναι appellatur. Quid autem substantia sit alibi explicandum. Ad cognitionem interim illud accedat quotiens de aliquo queritur quid sit tunc posse esse certam ac substantialem diffinitionem. quotiens eius rei de qua queritur (uti dixerim) genus ponimus etiam cetera per differentias oratione subiungimus. Non alienum videtur exemplum ponere et sic ad reliqua que sunt obscura transire. Queritur homo quid sit huic utique genus est animal. Cum igitur in diffinitione: qua explicabo quid sit homo: animal dixerim ac deinde de reliqua connectam erit substantialis diffinitio. Substantiam enim hominis declaravi cum dixi animal. Item cum quero quid sit albus aut niger. si dixerim albus est color: quod color genus est ab hoc de quo quero albus vel niger iam substantialis erit diffinitio que incipit a genere ac sic cetera connectit. Nec substantialis esse dicitur et hec propria: et hec integra hec a philosophis probata ita ut alio modo facta: diffinitio nunquam esse dicatur. vix a quibusdam hoc nomen etiam ad alia que alio modo diffiniuntur sepe transfertur. Ergo hec substantialis diffinitio a Marco Tullio sic explicatur. Oportere nos posito genere eius rei de qua queritur subiungere species: ut alia que vicina esse possint discretis communibus separemus. et tandem interponamus differentias: quoadmodum ad proprium eius de quo queritur signata eius expressione veniamus. Ipse in topicis exempla subiicit. Illos vero ne fiat in exemplis lectori ex iure confusio hoc proponamus exemplum. homo est animal rationale mortale terrenum bipes risus capax. Animal cum dictus est. substantia hominis declarata est. Est enim ut supra diximus ad hominem genus animal. Omne autem genus speciei sue substantialis est declaratio: sed hic animal quod late patebat adiecta species est terrenum. iam exclusus est: quod aut aereum est: aut humidum. Bipes vero propter alia animalia positum est: quod plurimis pedibus innotuit. Item rationale propter illa que rationis egent. Mortale autem propter id quod deus est. Quibus omnibus animalibus que quere potuerunt ad superiora in oratione posita discretis atque discretis adiectum est proprium in parte postrema. Est enim solum hominis quod ridet: sic perfecta omni ex parte diffinitio est ad hominem declarandum cum posito genere exclusis omnibus que poterant convenire ad proprietatem eius de quo querebatur peruenit oratio. Atque hoc preceptum tullianum est eo usque cum qui diffiniat spes in oratione interponere et abijcere differentias oportere quousque ad proprietatem: que iam composita esse non possit sermo perueniat. Vix Aristoteles diffinitionem perfectam et plenam ait consistere ex genere et differentiis. Ex genere etiam et differentiis hoc idem nos supra docuimus: cum interposita spes propria sua alia que possent esse consimilia separet. Quidam tamen cautiore plenioresque in docendo diffinitionis ipsius quasi quedam membra constituit dicuntque eam perfectam diffinitionem istam quam appello substantialem ex quibus partibus id est genere specie. differentia

ferentia accenti pprio debere consistere. Sz accns i dif-
 finitioe minimū ppriū plurimū valet. Et recte qdem
 ac ve ista cōmēozāt: nec aliena: aut principe hax arti-
 us Arist. aut a. m. tullio q de istis pcepta tradiderūt
 iudicāda sunt. Cōstat. n. his qnqz ptibus veluti mē-
 bris suis itegra diffinitio vey: z Arist. in libris quos
 topica appellavit docuit qd gen^o sit: qd spēs: qd dīa
 qd ppriū qd accns. Et plurimi pterea phi libris suis
 cōplexi hax vim rez: z potētīā declararūt. Mos qz iā
 vno libro de his qnqz rebus plenissime disputauim^o
 ne rei rei iterposita obscuritatē pariat: haud dicta re
 putam^o: sz lectorē ad librū q iā scriptus ē si adest ei i
 digentia ire volum^o: sibiqz nō eē impedimēto qd hic
 ptermisus est aiaduertat. Id. n. ēt illis oibus cog-
 nis ex pceptoz. necessitate retinebit. in orōne ista sub
 stāiali tādiu interponere debem^o spēs z dīas qz diu
 seclusis oibus q hoc idē eē pfit eo puemiat: vt pprie-
 tas iā certa teneat. m. tullio i topicis ius civile voluit
 diffinire: z vt oportuit cepit a genere: dixit. n. in pici-
 pio. ius civile est eqtas. hoc iuris genus ē. Sz qm ea
 dē eqtas nūc pstitutina est nūc nālis: ius at civile eq-
 tas ē ab hoibus instituta: id adiectū ius civile ē equi-
 tas pstitutina. pposito genere: adiecta spēs: spēm aliā
 sepauit. s. nāles. Sz qm ēt ius gentiū eqtas pstituti-
 ua est: z nō ē tñ civile: adiectū id qd separe potuisset
 ius gentiū: bis inqt q eiusdē ciuitatis sūt. Qua spēs in
 terposita eius civile descripsit. Est ēt nūc qd cū altero
 possit eē cōe. hoc ipz qd supra dcm ē vniuersū. Et. n.
 religionū iuri z sacroz oīuz quenit. Māqz ei^o religio
 nū eqtas ē: z pstitutina eqtas z bis oib^o q eiusdē sūt
 ciuitatis. Sz illud ius nō appellam^o eē civile qd ē pō-
 tificū. hoc igī vt possit excludere: z ius civile vsqz ad
 ppriū diffiniret: adiecit ad res suas obtinendas: de-
 mus aliō exēplū in orōnib^o positū: quo facili^o res z
 manifesti^o explice^o. Diffinit. m. tullio qd sit glia bis
 vt opinor vbis. glia inqt ē illustris z puagata recte
 factoz: z premagnoz vt in suos ciues vt in rēp. vel i
 oē genus hoīuz fama meritoz. Glia igī substāialr
 diffinita ē: cū dcm ē fama. Est. n. glē gen^o fama: qz
 nūc rez malaz ē nūc bonaz. Idcirco generi spēs ad-
 dita ē illustris qd laus ē. fama. n. q bonaz rez. ē: la^o
 ē: z illustris hac igī re exclusa ē fama deterior. z qm
 bec fama laudatrix pōt nūc p merito nūc vltra meri-
 tū eē. frequēter. n. aliter qz res gesta ē opinio de ali
 quo emanauit. Idcirco inqt fama meritoz. ea sūt. n.
 merita: q cū pstat^o mereri nos gliam faciūt. Ergo
 Licero q volebat tūc gliaz Cesari dare cū reip. pful-
 set. Idcirco ista facta vt merita generalr posita diui-
 sit i spēs: z adiūxit: cū in suos ciues tū i rēp. vel in oē
 gen^o hoīuz: q. s. factoz recte spēs subiecte vsqz ad p-
 priatē glie quenire. hz. n. nūc certā z verā ppieta-
 tē in ptib^o glia. Mā oē qd pstat^o aut qsi debitū da-
 mus: aut qsi nō debitū: cū recte faciam^o si sola facta
 sūt q qsi debita sūt dī illustris fama factoz. Cū aut
 vltra qd debitū ē facim^o pstandi benivolētia z beni-
 gnitate tribuēdi hec merita nūcupant. Cōclufit igī
 vtrūqz genus pstandi cū dixit illustris z puagata fa-
 ma factoz z pmagnoz cū in rēpub. tū i oēs ciues fa-
 ma meritoz. Ex his oib^o arbitroz apertā eē eā diffi-
 nitionē q substāialis eē dz sic esse dicendā: vt posito
 ei^o rei de q querit^o genere: z adiūctis spēbus cū dīa
 vsqz ad ei^o ppriū disclusa oīno cōione veniam^o. Ac si
 velim^o iudiciū veri phis auctorib^o seq. nulla dicetur
 alia diffinitio. Et. n. reliqua intellectū poti^o rei tribu-
 unt nō plenissime qd sit ea res adhibita orōne decla-

rāt verūth qm trāslato noīe ēt cetera orōnes bis idē
 imaginaria dictioe retinētes pari noīe nūcupant vt
 diffinitiones dicant. ponēdas arbitror reliquas spēs.
 quo facili^o z qd ceteri dicāt nosse possimus z diffini-
 tionis cognito multiplici mō facile vt supra dcm est
 diffinēdi veritas reseruet. m. tullio in topicis de tri-
 bus locis prim^o tractās a toto: a ptibus a nota vbi a
 toto argumētū est: vt supra docuim^o diffinitionē esse
 adhibēdā dicit. illic. n. ponit gen^o quo qd res ipsa sit
 de q querit^o explice^o. At a ptib^o cū argumētū est ēt ip-
 sa quidē dī diffinitio vey: trāslato noīe cū enūeratis
 oibus toti^o ptib^o sic qd totū est recognoscit. hac pe-
 ne re nihil interest: vtrū diffinitioe a toto cūctas par-
 tes totius ex diffinitioe noscam^o: an collectis oibus
 ptib^o qd totū ē ex partiū enumerationē capiam^o. Lice-
 ro talē diffinitionē ptū enumerationē appellat: sed
 eā diffinitioi tribuēs qm z enumeratio ptū id ipm
 qd qrit^o qd sit oīnt. z hoc idē agit supraposita diffini-
 tio cū orō quoqz qd sit oīnt dī diffinitio. vñ nulli du-
 biū est qn ēt ista diffinitio eē dicat^o liber posuit igī
 explicans qd sit: sz fact^o vel incōtrario qd sit nō liber
 qm libertas censu dat: dat vindicta: dat testamēto:
 z hec ptes dādō libertatis sunt: si neqz inqt cēsu neqz
 vindicta: neqz testamēto liber ē: nō ē igī liber hic po-
 sitis ptib^o qb^o liber efficit sequit^o negatio libertatis
 si nulla hax ptū in danda libertate pcessit. Nec vos
 moueat qd qd nō sit liber in diffinitioe est cōstitutū
 nō qd sit. Idcirco. n. rō ē z eadē diffinēdi vis: z cū qd
 nō sit oīdit^o z cū qd sit adhibita diffinitioe nudatur.
 Quāqz. m. tullius aliter in eodē libro topicoz ait eē
 duo genera diffinitionū. pprimū. n. cū id qd est diffi-
 nitur. Scdm id qd sui substātiā nō hz hoc est qd si
 est: z hoc ptitōis gen^o in his q supradixi clausit z ex-
 tenuauit. Sz alia eē voluit: q eē dicebat alia q nō eē.
 Esse. n. dicit ea quoz subiacet corpus: vt cū diffinim^o
 qd sit aq qd ignis. Mō aut eē illa intelligi voluit qb^o
 nulla corpalis vt eē substātia vt sunt pietas. virt^o. li-
 bertas. Sz nos oīa ista vel q sunt corpea vel q sunt. s.
 incorpe si in eo accipiūt: vt aut p se eē aut in aliquo
 eē videant^o in vno genere numerāda ducimus vt ista
 oīa eē intelligāt qbus oibus sua pōt eē substātia siue
 ille corpales siue vt certissimū est z recto noīe appel-
 lari pnt qlitatis. Vey pter hec diffinitio ē cuz aliqd
 qd nō sit oīdit^o. Diffinitioe. n. op^o ē: vt possim^o doce-
 re qd nō sit. Ergo si ptitōe enumeratis ptib^o qd li-
 bertas sit dicim^o qd nō sit libertas eadē ptitōe mō-
 strabim^o. fiet igī ēt a ptibus diffinitio vt si dicā si
 nec mas. ē nec femina hō nō est. Itē si nec seru^o ē nec
 liber hō nō ē. Sane hic admonēdum puto ptes sepe
 ab ipso de quo querit^o toto accipi ad ei^o diffinitionē.
 sepe nō ab eodē ipso: sz ab eo qd ei accidit vt accitis
 enumeratio partiū possit diffinire qd totū est. Māqz
 cū totū sit hō de quo qrit^o qd sit: nō ei^o ptes sūt ser-
 uus ac liber sz accnsa hōi. Quoz enumeratio cū fue-
 rit pstitutā hō qd sit oīdit^o: Sane ēt illud admonen-
 dū hic arbitroz cū a ptibus sit diffinitio posse p-
 tūgere: vt mō totū ab oibus ptibus colligat^o vt supra
 oīdimus. Mō ita ptes enumerēt^o in diffinitioe vt sin-
 gulis totū sit: sic illud in cōtrouersis ē: auxiliū ferre
 decernere. Mittēdo pfcisci: venire ēt si nō pugnaue-
 ris hostes ne dimicēt: terrere. Sic. m. tullio multis i
 locis: z ipse p cornelio vbi qritur qd sit maicstatē mi-
 nuere: tractat qd malā legē tulit qd legēdo codicez
 intercessionē sustulit: qd seditionē fecit. In qbus oī-
 bus diffinit^o lesa maicstas. Sz ita singula sunt: vt i ip-
 s

De diffinitionibus.

sis singulis totum. i. lesa maiestas possit offendi: hoc est pro marco Tullio tenet ubi per enumerationem malorum per quos fit dolus malus definitio ita fit ut singulis speciebus dolus malus possit agnosci. hoc cum apte positum intelligamus: tum illud quoque manifestum est notionem quandam in ista diffinitione non re plenissimam contineri et longe illam prestare diffinitionem quam supra posuimus cum genere collocato ad declarationem rei quam diffinitur substantiam eius indicans affertur oratio. Sane ad adiucium arbitror non esse quandam necessitatem in ista partium enumeratione ubi est quodammodo diffinitio. Si infinite partes fuerint vel plurime species quarum partitione facienda enumeratio est: non inquam arbitror in ista enumeratione uniuersa quam infinita sunt nos debere concludere. Sufficit. n. vel plurimorum effici enumerationem cum in infinitis non sit aliquid pretermittere vitiosum: hoc. Licero in topicis collocavit posse nos ius civile enumeratione diffinire. Quod in legibus: more equitate consistit. non aut totum ius enumeratum est. Quippe cum sit ex in senatusconsultis et plebiscitis. sed in edictis et principum iussis. Sed fortasse adhuc: et in aliis et cum enumeratis: et ex infinitis aliquibus partibus notio data fuerit iuris quod ius civile sit in similibus existimabimus. Ergo diuisione vel partitione efficitur ista de qua loquimur diffinitio. Sed et ipsa diffinitione eademque partitione cum enumeratis vel omnibus si pauca sunt: vel multis si infinite: aut speciebus aut partibus ad cognitionem rei de qua queritur notionemque deducimur. Sciamus autem definitionem a genere esse cum species enumerantur: partitionem cum partes quapropter animal diffiniamus huic cum sint species numero infinite: ut homo: bos: equus: leo: piscis. Item cetera paucis enumeratis speciebus possumus quid sit animal declarare. At si illas species tetigero que diuine magis sunt quam ipse tres esse possunt humidum: terrenum celeste. enumeratione hanc rerum omnium animal diffinitum sit: hoc idem et in partium enumeratione seruabis: ut si dicamus mundus est. mare. terra. celum. enumeratione partium: sed non tamen omnium quod mundus sit explicatum est. At si hoc idem per partes alias infinite voluerimus adhibita enumeratione quod mundus sit definire: quoniam ut. m. Tullius ait enumerationem tamen sepe est infinitior. Preceptum nobis illud est: ne aliquid vitium in enumeratione credamus cum aliquid preterrimus ea duntaxat in re ubi partes sunt infinite. Ergo poterimus dicere. Mundus est sol. luna astra: aer et cuncta que in eo sunt. i. terra et cetera que et si non enumeratis partibus omnibus enunciata proferimus ex dictis partium similitudine comprehensa quod sit mundus offendimus. Hoc igitur modo diffinitio est partium enumeratione tractabit. partes pro speciebus poni rationalis licentia est: ut totus pro genere: nunquam tamen genus pro toto: aut pro parte species nominatur. Omne cuiusque genus suas ad species est quasi totus. ubi totum pro genere iure dicimus. Eodemque modo partes pro specie nominabimus. Illam si id est genus quod ad id vocabulum quod dicitur totum iure sociat par ratio est pro speciebus partes quasi sub toti appellatione enumerare. Illud tamen probe admonitum volo cum duo genera rerum sint corporalia et incorporea in utroque et genus et totum accipi. Ac pari modo partes et species nominari: sed separata rationis proprie sectione: ut cum genus qualitatis modo fuerit nominatum ei species suppositas intelligere debeamus. Cum vero totum non quo qualitas eius animaduertatur: quam significatur semper in genere: sed quasi quoddam substantiale corpus: ut id sectus in partes suas atque distributum: quasi cuiusdam quantitatis re-

ceperit sectionem. Sive illud corpus sit: sive ut diximus incorporeale aduersus: utriusque cogitationis: quam aut in qualitate: aut in quantitate est. Si qualitate res appellata velimus genus esse dicamus. et huic species esse suppositas. si quantitatem quandam in eo quod totum est comprehendimus merito ac iure partes in sectione esse dicimus concessio illo ad usum: et licet accepto ut species partium nomine nuncupemus. Senusque ipsum quod circa qualitatem diximus totius appellatione sine vitio proferamus nunquam tamen quod qualitatis est. ubi totum dicendum est genus proferamus. nec sub toto aliquam species: sed semper partes nominabimus. Tertia diffinitio est quam a nota dicitur cum vis verbi vel nominis: quam in compositione sita est rem suam facta quadam separatione designat. fides est inquit. m. tullius cum sit quod dicitur. hic itaque prospici licet veluti simplex nomen sit fictum: atque compositum ut in res suas obscura licet compositione resonet: pene. n. syllabis re suam dicitibus verbum compositum ad id quod significat ex discretione cognoscimus: si sepe verbum simplex prout nulla compositione conerunt in diffinitione a nota ducet. ubi est vis eius quam greci appellant ετυμολογία. At cicero veri loquuntur sed non possunt ex discretione quam nulla est compositionis offendi. sed adhibita declaratione: ac denotatione quodammodo quod sit id de quo queritur explicari: ut a bonitate bonus et a malitia malus: et a sapientia sapiens. Et. n. cum alio res cognita est facile hoc quod ab eo est derivatum et quodammodo denotatum ad cognitionem deducit: ut quod sit offendat. ut in pisone Licero consulente a consulente ait deum maximeque inquit quod vis nominis ipsa prescribit re ipsam. consulente et hoc diffinitionis genus esse dicendum est. Quamquam. m. tullius in topicis argumentum locum fecerit quem nominavit coniugatum quod est finitum loco quod a nota est. Nos tamen non aliter neque contra. sed cum pari preceptione diffinitionem iure dicimus. seruantes preceptum uti cum compositum nomen diuisione in res suas quas sonat accepta id quod significat intelligamus sit diffinitio a nota. Cum autem simplex verbum unde sit denominatum accipere cepimus ut argumentum quod a coniugato accipimus ut. m. tullius posuit diffinitionem tamen esse dicamus quod quid sit offendit quod proprius est diffinitionis. Hec sunt tres nunc a me posite principales diffinitiones substantiales: quam a toto est partium enumeratione nota: ita ut illa quam prior est sola vere diffinitio nuncupetur iste autem due nominis honore et honestate: quod id de quo queritur: quid sit offendit: non vere sed tamen diffinitiones esse dicent. Illuc ad illam quam a toto est diffinitionem reuertamur quod ipsa in se recipere formas potest plurimas. Sed ex his eas que colligere potuimus partemur (Sunt etenim et alie fortasse) deinde rationes ac diuinas et exempla dicimus. Est igitur prima quam grece. ουσΙΩΔΗΣ. latine substantialis appellari potest. Secunda est. εϋροιομαπκη. que sola notionem subiecit. Tertia. ποιοτης. que a qualitate nomen accipit. Quarta. υποουραφικη. que a. m. tullio descriptio nominatur. Quinta. καταυπελεξια. latine aduerbium possumus dicere. Sexta. καταδιαφοραν. latini de eodem et de altero nominant que diuina dici potest: Septima est. καταμεταφοραν. i. per translationem. Octaua est. κατααφαιρεσιουτου ευαντιου. i. per priuatiua horum eius. Nonna. καταυποτυπωσι. i. per quadam imaginationem: Decima est. ωστυποσ latine veluti. Undecima est. καταεραδειαυπελεξια. i. per indigentiam pleni ex eodem genere. Duodecima est. καταεπαρορ. i. per laudes. Tertiadecima est. κατααπαλονια. i. iuxta rationem quam proportio dicitur. Quartadecima est. κατατοπροστι. hoc est id per quod ad aliquid est. Quinta decima est.

decima est ἀριθμῶν causam tribuens. De prima diffinitione plenius in superioribus sermo confectus est cum substantialis quae sit diffinitio quibusque partibus compleatur ostendimus. Secunda δὲ εὐνοιοματικὴ quae notionem non proprio nomine sed communi possemus dicere. In omnibus, n. reliquis diffinitionibus notio rei proferatur non substantialis explicatio declarat. utz haec quae secunda est hoc modo semper effinitur cum proposito eo quod diffiniendum est: neque dicto ei genere ubi in rei sensu ducitur audientem quod illud sit de quo queritur explicatur. Estque huic pene familiare res positae per supiecta notia diffinire ut si dicam homo est quod rationali conceptio et exercitio praestantialibus cunctis hic non quod quod ipsum sit dicitur: sed dicendo quid agat quasi quodam sermone in noticiam deuocauit. Alia sunt apud. m. tullium in rhetoricis multa ut honestam cause generis est: cui statim sine oratione nostra fauet auditoris animus. et item admirabile a quo alienatus est animus eorum qui audituri sunt. Sic reliqua cum in secundo libro adhibet diffinitiones in virtutibus declarandis. primum cum dicit quid sit ipsa virtus ponitque eius diffinitionem habitus nam modo: atque rationem consentaneus hic quoniam genus posuit ut habitum diceret substantialis diffinitio est. At cum dicit memoria est per quam animus repetit illa quae fuerant. Et ite intelligentia per quam illa respicit quae sunt ac pari modo prouidentia est per quam futurum aliquid prouidet: satis clarum est non substantialis istam diffinitionem: sed quemadmodum diximus eam quae εὐνοιοματικὴ. grece dicitur cui rei notio non substantiali ratione precepta: sed actu res cognita praesentat. Tertia diffinitionis est species quae. ποιότητος dicitur haec dicendo quod quale sit ostendit: et ut supra nunc proponemus exemplum: ut facile appareat de eodem uno plures diffinitiones praesentari posse. hominem primum substantialiter diffiniuimus. Deinde sede diffinitionis modo notionem eius expressimus. Nunc per tertiam diffinitionem quibus sit explicabimus. Id est ubi pietas ubi iustitia ubi equitas: continentia ubi rursus malicia versutia. ceteraque vitia versantur: qui ingenio valet artibus pollet. et cognitionem rerum aut quod agere debeat diligit: aut aduersus id quod inutile sit contemnit: repudiat: reiecit. his qualitatibus expressus est homo. non enim vllum aliud animalibus motibus mentis. qualitate designantibus erigitur: sed solum hoc animal quod est homo qualitatibus in mente positus et constitutus quasi quidam vel naturalis artifex vel vite gubernator implet. Haec quidem tertia et secunda illa possunt videri quibusdam esse coes. nam sepe sufficit in qualibus haec ad diffinitionem eius rei de qua queritur solum eius proprium nosari. ut si dicam homo est quod ridet. hoc enim proprium hominis neque vllius animalis est: quo dicto tacitisque aliis omnibus quibus homo possit ostendi solo tamen sui proprio declaratus est. Et hoc Cicero de proprietate dixit genus esse diffinitionis quod notioni applicari potest: ut quibusdam vult. potest et huic diffinitioni quae qualitate sortita est nomen. Tamen quidam has duas inter se nullo sine discretas vnam esse potius censent: cum satis appareat illam nullis positis qualitatibus notionem ut supra docuimus posse compleri: hanc positis qualitatibus quod res sit tacito et eius proprio posse ostendere. Quartam nos diffinitionem. ὑποῦραφικὴν diximus non numerum quasi proprium collocantes: sed instituto ordine ad faciliorem cognitionem vocabulum exhibita nunc notioni sociantes. non enim quarta quae est. ὑποῦραφικὴ quae a nobis descriptio dicta est. quarta dicenda est. Sed quod ordo propositionis exegerat ideo nomen numeri collocamus hoc loco. Namque quod quartus est Cicero de eodem

et de altero diffinitionem posuit et sic. ὑποῦραφικὴν. Quinta constituit: sed nos omissa numerositate quid ὑποῦραφικὴ quae a. m. tullio descriptio noiatur proposita ratione docebimus et per exemplum: quae oratio non quid sit potius dicit. Sed adhibita circuitioe dictorum factorumque quid quaeque res sit descriptioe declarat. de scriptura ista dicitur esse diffinitio: ut cum queritur quod auarus sit: quod crudelis: quod luxuriosus et vniuersa auari luxuriosi crudelis nam describit. Quae diffinitionis species dicitur exhortationis genere descriptio ut luxuriosus est victus non necessarii: sed sumptuosi et onerosi appetus: in delicias affluens in libidine pinus. haec et alia diffiniunt luxuriosam. et descriptioe diffiniunt: haec diffinitio apta semper est oratori. huic enim laus dicendi per circuitum tribuitur pro honestate non ille aptior: et determinat sermo quod veluti familiaris est diffinitioni quam supra substantialis esse precepimus. Idcirco multis in locis. m. tullius cum diffiniendum aliquid dicit non substantialiter praecipit esse diffiniendum: sed potius describendum: et hoc nomine utitur ut cum queritur inquit. quid sit fur: et quod sit sacrilegus sua descriptioe monstrandum est. Quarta species diffinitionis est quam κατὰ ἀντιλήξιν diximus latine aduerbiu possumus dicere. haec vocem illam de qua queritur alio sermone designat vno ac singulari et quodam modo quod illud sit in vno verbo positum vno verbo alio declarat: ut conticescere tacere est. id est latus haurit aptum haurit. percutit. ite cum terminum dicimus sine aut populatas interpretamur esse vastatas et omnino cum vnius ubi re verbo manifestare alio declaramus. haec erit quanta de qua loquimur diffinitio. m. tullius hac usus est in topicis cum locum argumenti diffiniens dixit esse sedes ita locum nosse vno cuius rem querebat alia appellatione ad verbum posita per diffinitionem quid esset ostendit: sed e dicendo hoc greci κατὰ ἀντιλήξιν appellant ut ἀντιλήξι. ὑποῦραφικὴν Sexta. κατὰ διαφοράν: species diffinitionis est hanc nos per dictionem dicimus. Scripturae vero artium de eodem et de altero noiant: ut cum queritur quod inter regem sit: et tyrannum adiecta dicitur quid vterque sit diffinitur. et omnis quidem diffinitio sicuti docuimus supra non nisi appositis differentiis comprehensioque suo proprio quid sit de quo queritur exprimit. si tamen hoc idem videbitur esse modus iste de quo non loquimur: si quidem sola differentia cum posita fuerit inter duo de quibus queritur quid sit. vtrumque cognoscit. et non in superioribus sola quaeque definiunt in duo quasi cognita sed quadam inter se coione confusa adiecta differetia discernunt per quam quid sit vtrumque cognoscit ut rex est modestus et temperatus. Tyrannus vero crudelis. Ex hoc illud est terretum pudore ac liberalitate liberos retinere sati esse puto quod metu hic paret ac dicitur terret. Ite. m. tullius per gestio. Atque inter hanc vitam politam humanitate et illam immanem: nihil interest quamuis atque vis. Septima est κατὰ ἀντιλήξιν. id est per translationem ut Cicero in topicis littus est quod fluctus eludit. Ite adolescentia est flos etatis senectus occasus etatis. haec varie tractari potest modo. n. ut moneat: modo ut designet: modo ut vituperet: aut laudet: ut moneat nobilitas est virtus maiorum apud posteriores sarcina. ut designet. Caput est ars corporis: ut vituperet. Diuitie sunt breuis vite longum viaticum: ut laudet. adolescentia flos etatis. his itaque et aliis modis praeferi potest ista diffinitio in quo genere tamen illud cauendum est: longe sit petita translatio: aut turpis longe petita: ut turba reipublicae chaos est legum. Quod tullius per gestio rosio tempauit: quasi sempiterna nox esset inquit in quo et si sit quasi ut per similes

De diffinitionibus.

tudinē sit vt diffinitio. Accipi pōt tēpamentū accipi ens ex p̄ticulari similitudinis. Turpis trāslatio fit duo bus modis. cū honesta turpib⁹ desinim⁹ aut turpia honestis: vt si qs patrationē diffiniēs lachryas dicat veneris fatigate quē sudorē meli⁹ noīaret. Aut q̄tra aliqs dicat lachryme sūt doloris patratio. huic vitio nec supior p̄ticulari tēpamentū tribuit. Ergo magno pere istud vitare debem⁹. **C**Octaua spēs diffinitio nis. *Ἐξ αὐτῆς ἀφ' αὐτῆς τὸ ὑπερβατικόν.* i. p̄ priuātam h̄rii eius qd diffinit⁹: vt bonū est qd malū nō ē. hoc genere diffinitionis vti debemus cū h̄rius notū est. Nā hec duo cū ita intelligent vt alter sine altero eē nō possit: alterius cognitio qñ fiet. nisi fuerit vtrūqz cōprehēsus. Cū igit̄ alter querit qd sit: vtrūqz bac dif finitione cōprehēdi non pōt cuz vtrumqz nescitur: q se ita nāliter ligat: vt necessariā cognitionem sibi vnus cōprehēsiōne cōnectat. Periclitat̄ ergo talis diffinitio. vñ an h̄rium eius notū sit scire debem⁹ vt hoc sublato fiat ei⁹ cognitio qd diffinit⁹. Quare me lius sepe fit si querētes aliqd qd diffiniendū sit q̄tra riū ei⁹ diffiniamus: quo sublato illud qd q̄rit̄ decla rabimus: vt si bonū est qd prodest cū honestate: id qd tale nō est malū est. Cicero in r̄b̄toricis nepha rie demōstrant̄ ea q̄ aliter ac debent̄ nec fieri nec p̄ bari p̄nt. *Ἐπινοήματα.* n. necessariū nō necessariū h̄ ria: vt oīa h̄ria h̄ nos ponere intelligas: quoz sub latione id qd querit̄ diffiniat̄. Ergo qd non est neces sariū ita diffiniri pōt q̄ aliter: ac dī: n̄ fieri n̄ p̄bari pōt hoc cū tollo necessariū diffinitionē q̄stituo. Ergo recte fieri pōt h̄mōi diffinitio: sed hoc mō quēadmo dū docuit. Et hoc ē qd. **M**ullius in p̄titionibus p̄ce pit sepe ex h̄riis ēt diffiniendū. Sub hanc diffinitio nē cadunt ēt notiones cū acc̄tia tollunt̄: n̄ alia oīa q̄ diuersa sunt n̄ cū h̄rium acc̄tis vel consequentis ac cidētis tollitur vt si qs esse substantiā dicat: qd neqz qualitas neqz quātitas: neqz reliqua acc̄tia sit: cū oīa alia q̄ diuersa sunt tollunt̄: talis est diffinitio vt si qs hoīem diffiniens tollat oīa aīalia vel generaliter vñ specialiter. Quo genere diffinitiois de⁹ diffiniri pōt *Ἐπὶ τοῦ θεοῦ.* n. cū quid sit deus nullo mō scire possumus sub latione oīum existētū que greci. *θεῖον.* appellāt cog nitionē dei nobis circūscripta: n̄ ablata notarū re rū cognitione supponit. Deus est neqz corpus neqz vllū elemētū neqz anima neqz mēs neqz sēsus neqz l̄ tellectus: neqz aliquid qd ex his capi pōt bis n̄ talibus sublatis qd sit deus poterit diffiniri: magis si ad das qd ēt diffiniri non pōt id deū esse. Contrariū ac cidētis vel cōsequētis cū tollit̄ talis ē diffinitio. *Ἐπὶ τῆς ἀνομιᾶς.* n. vti sensibus: dormire est nō vti sensib⁹ nā liter p̄nt videri h̄mōi diffinitiones cōuenire illi diffi nitioni quā supra. *Ἐπὶ τῆς ἀνομιᾶς.* dixim⁹. *Ἐπὶ τῆς ἀνομιᾶς.* Ulex il la ex accidentib⁹ eius rei quā diffiniuim⁹ cōstat vel consequētibus. hec ex h̄riis: itaqz illa q̄. *Ἐπὶ τῆς ἀνομιᾶς.* κη. est ex accidētibus sit n̄ docet. **M**ullius p̄sonem nō fuisse consulē ita. An vō reliquo tpe consulē te q̄ q̄ duxerit: q̄q̄ tibi venienti in curiā assurexit quis q̄ cōsulenti r̄ndendū putauit. Atqz huius loci supe rior oratio: n̄ cōsequēs in hac diffinitioe q̄sistit. Qua variis modis explicat̄ eñ non fuisse consulē docēs ēt per ea q̄ repugnāt cōsulī a dictis factis cognitio. a cō sequentibus sic diffinit. Consulē aīo esse opz consilio fide. gravitate. vigilātia cura toto deniqz munere cō sulatus hucusqz a cōsequētibus. Oīa. n. consequētia sunt ex hoc qd dicit munere cōsulatus. vñ. *Ἐπὶ τῆς ἀνομιᾶς.* κη. hec erit diffinitio hoc aptius vt fiat dabo aliq

exemplū. **M**ullius in eadez. Quid est aliud furere. quā nō cognosce re hoīes: nō cognoscere leges: n̄ ses natū: nō ciuitatē: cruentare corpus suū. Ergo conse quentia acc̄tia colligere diffinitionis ē. *Ἐπὶ τῆς ἀνομιᾶς.* κη. eius vero qd diffiniēs h̄rium tollere hec est il la quā octauā supradixim⁹ diffinitio. *Ἐπὶ τῆς ἀνομιᾶς.* spēs dif finitionis est. *κατὰ ὑποτύπωσιν.* i. p̄ quandā ima ginationē: vt eneas est fili⁹ veneris: n̄ anchise: hec sē per in indiuiduis versat̄ q̄ greci. *ἀτομα.* vocāt. De siderat̄ aut̄ ista diffinitio circa noīa q̄ omonima sūt indiuidua duntaxat: vt aiay n̄ oileus: n̄ thelamoni⁹. Item subuenit in eo genere dictionis vbi aliquē pudor aut metus est noīare. **M**ullius videlz inq̄t. **M**ullius siccarū illi describebat̄ de domo sua sic. At p̄ fūdānio ita descripsisti ne ei⁹ necessariū n̄m cōpetitorē istū: ipz eius nūc studio: n̄ grā tota accusatio ista minuta ē in metu fuerat noīare. Ideo ergo descript⁹ ē. Item p̄ cornelio maiestatis ipa sūt: legite vt legebatis h̄c intelligetis nulla tenuissima suspitiōe describi aut si gnificari corneliū hec tm̄ de p̄p̄riis noībus: alia illa sit quā. *ὑποτύπωσιν.* dixim⁹ supior diffinitio. Ergo a genere patria corpe: factis: dictis siue casibus: atqz ab aīo vnū illū quē nolumus diffinitiois genere de claramus. **D**ecima spēs est. *Ἐπὶ τῆς ἀνομιᾶς.* hanc veluti dixim⁹ vt si querat̄ qd sit aīal r̄ndeat̄ vt h̄o sic Arist. dicit *οἱ οἱ αἱ εἰς ἡμῶν αἰσθητικῶν ἔν. ἡσῖτα* subiun ctū declarat̄ exemplū vt hoc ē propriū diffinitionis qd sit illud qd querit̄ declarare. **U**ndecima spēs diffi nitionis ē *κατὰ τὴν ἀνομιᾶν.* i. p̄ indigentia pleni ex eodē genere: vt si querat̄ qd sit quadrans r̄ndeat̄ur cui dodrans deest vt sit assis. **D**uodecima spēs diffinitionis est *κατὰ τὴν ἀνομιᾶν.* i. per laudē vt. **M**ullius p̄ cluentio lex est mēs n̄ aīus n̄ consiliū n̄ sciētia ciuitatis: n̄ nos quidē vt diffinitio nē ofideremus ita posuim⁹ exemplū. **M**ullius hoc idem. **M**ullius dices nō adhibita orōe diffinitiois simplr collocavit. mens inq̄t n̄ aīus ciuitatis n̄ consiliū n̄ sci entia posita ē in legib⁹ n̄ vt nos supra docuim⁹ diffi nitionē nihil aliud voluit q̄ orōnes eē. Ergo diuerso mō. **M**ullius p̄tulit qd a nobis cōuersum orōne sua forma diffinitiois accepit: n̄ hoc lōge ab illo mō distat q̄ sit p̄ methaphorā nō. n. trāslatio ē cum lex: mens dī ciuitatis: nec tm̄ gen⁹ est vt substāialis bas beat. *οὐσιώδης.* consequēs. n. est vt n̄ p̄ vitupatio nis: sed sine translatioe ponat̄ sic videri pōt a. **M**ullio diffinitū. **S**eruitus est postremū maloz: non mō bello s̄ morte ēt repellēdū q̄q̄. n. ita sit exorsus par est: tranquilla libertas. **S**z inter pacē n̄ seruitutē plu rimū interest vt p̄ oriam diffinitio eē videat̄. tm̄ qd nō articulū illū breuiter quo distaret q̄tendit. **S**ed vnāquāqz rē suo genere diffinitiois collationē magis qua distaret ofidit nō genere diffinitiois p̄ oriaz **E**rit igit̄ p̄ior pacis diffinitio. *Ἐπὶ τῆς ἀνομιᾶς.* κη. a q̄ntis bus ei⁹ rei quā diffiniebat. **P**ax ē tranquilla libertas hec scda magis p̄ vitupationē nō. n. aut q̄sequēs ei⁹ ē: aut aliqd hoz q̄. *Ἐπὶ τῆς ἀνομιᾶς.* κη. diffinitioi dedi mus s̄ sola vitupatio est q̄ seruitutē maloz: osum di cit eē postremū. **N**ec accipit̄ rursus malū quasi gen⁹ ad seruitutē. nā malū q̄litas est seruitus ad aliqd. vñ cū diuerse sint res malū gen⁹ esse nō pōt ad seruitu tē. **J**ure igit̄ p̄ vituperationē facta dī seruitutis sus p̄posita diffinitio. **T**ertiadecima spēs diffinitiois ē *κατὰ τὴν ἀνομιᾶν.* i. iuxta rōnem q̄ proportio dī. **C**uz aliqd qd disputari licet cū altero id eē dī qd illud ē alterz p̄ rōnem similitudinis: sed hoc cōtingit cum maioris

maioris rei nomine res diffinitur interior: et quod hoc addit quod sit inferior. greci sic diffiniunt ἀὐθρονος ἐστὶ μικρόκοσμος. i. hō minor mundus. Cicero hac usus est sic qui plurimū tribuunt edicto p̄ter edictus legē aiā dicit esse. Quartadecima spēs est diffinitionis. κατὰ τόπον. i. ad aliqd: vt p̄ est cui est filiū. Cicero in rhetoricis. Sic genus est quod plures partes amplectit. Itē pars est quae subest generi. Quintadecima spēs est. αὐτὸ δὲ νόστος. latini s̄m rei rōnes vocant vt dies est sol sup̄ terras. Illox sol sub terris: vt .n. aut dies aut nox sit eā est. aut supra terras sol: aut sub terris. Sūt et alie fortasse spēs diffinitionis vt si q̄s inuenerit adiciat ad numerū. mō illud diligēter attēdat ne forte hax alicui spēs illud quod inuenit possit adiūgi. Nec nos rursus frustra aliqs existimet tot spēs sepasse quod possunt sibi aliq̄ cōuenire. Cōsideratione. n. pleni⁹ cōmodata oēs inter se magno cernit discrimine sepatas. teneat mō quod supra sepe p̄cepti solā vt supra illā appellari diffinitiones quae a genere exordiu sumēs ad p̄p̄iu rei: quae diffinit separādo per d̄ias: quae cōia poterant eē descendit. Illuc iā de vitiis diffinitionis vt p̄missum ē explicem⁹. Diffinitio substantialis quā primā docuim⁹ quā solā diximus diffinitionē duo vitia recipit principalia. Si ea oratio quae diffinit aut ampli⁹ cōplexa fuerit: aut min⁹ quā res plena sit declarauit. Opz. n. vt oratio diffinitiva ita cōponat ad nomē cui⁹ rē definit vt parē potētia exprimende atqz ipsū vocabulū prestet quersimqz nomē et diffinitio: seinnicē collata declarēt. Ut si q̄ras quid hō est recte r̄ndeat aiā terrenū: rōnale: mortale: bipes: risus capax: hoc rursus si quertas hō sit optima declaratio. Querenti. n. quid est aiā terrenū: rōnale: mortale: bipes risus capax: fiat recta r̄nsio: hō est. At si ita diffinias hō est substantia aiāta sensibilis. est quē declaratio hoīs. Nam hec oīa hō est. verū si quertas nō valebit. Non. n. substantia aiāta sensibilis hō tñ est. peccat igit diffinitio p̄ abundantia quae amplius cōtinet quā querebat. Et oīno peccat diffinitio quae genus ponit quod ultra se ē: dicim⁹. n. quod supra est genus magis declarat. Itē peccat min⁹ q̄tinēs quā necesse ē vt cupiditas ē aliena appetēdi desideriu quod si miū quersum nō manet: qz min⁹ cōprehēsiu diffinitionē q̄s res noīs postulabat. Late. n. cupiditas p̄: nec sola auaritia ē. ergo viciosa ē diffinitio min⁹ cōplexa quae querebat. Ac si diceret cupiditas ē auaritia quae si exēplū daret et auditorē trāsmitteret in totū quod cupiditas est similitudinis p̄positiōe eēt illa diffiniēdi spēs quā decimā collocauim⁹. ὡς τὸ ὑπὸς. Illuc nō ad totū trāsmisit p̄ exēplū s̄ quasi totū q̄tinēs multa a toto p̄tereundo peccauit: vñ nō poterat fieri ad nomē et diffinitionē quersio: hec duo vitia si vitent̄ integra diffinitio ē neqz hec sola quae substantialis ē: sed ēt relique spēs. Illuc hec de vitiis. Cicero cuz in rhetoricis tria eēt vitia docuit. mala iqt diffinitio sit: cū aut cōia describit hoc mō. sediciosus ē is qui malus est atqz iūtilis ciuis. Mā hoc nō magis sediciosi: q̄s ambitiosi: q̄s calūniatores: q̄s alicuius hoīs improbi vim describit hāc diffinitionē dixim⁹ abundantia eēt viciosa. Aliud vitū adiūgit ita vt falsus quiddā dicit hoc pacto: sapientia ē pecunie querende intelligētia. hoc vitū cicero adiecit p̄ter illa duo quae dixi. Tertiu. n. ipse posuit quod a nobis scdm est q̄stitutū. Ita. n. ait vt aliqd nō graue nec magnū q̄tinens sit. Stulticia est immēse cupiditas glorie. hoc ideo peccat qz minus cōprehendit quod sic exprimit. m. tullius. Est hec quidē stultitia: sed ex

parte quadā non ex oī genere diffinita. Idē. m. tullius in scdo rhetoricorū adiecit duo vitia: si aut turpis sit aut inutilis diffinitio. id ēt (vt ipse ait) ex honestatis et utilitatis partib⁹ approbat. Ac de turpi diffinitionē nos in sup̄iorib⁹ diximus cū diffinitionē p̄ trāslationē tractarem⁹. s̄ illud vitū in vbo ē fieri autē p̄t. vt oīs oratio inhonesta q̄tineat: vt inutilis cōprehēdat. In philippicis. m. tullius in orōne prima docebat ab Antonio cesaris acta subuerti et id denegabat Antoni⁹. Attulit vterqz diffinitionē: vt ofideret quod sit actū eius qui togatus cū ptate in ciuitate verset. Docui in sup̄ioribus asserēde diffinitionis partes eēt quattuor: primā esse diffinitionē: scdm approbationē diffinitionis. Tertā deductionē diffinitionis ad spēm. Quartā destructionē diffinitionis aduerse partis. Cicero actū ei⁹ quod sit in repub. diffinit. Leges eēt Antoni⁹ chirographa. Ergo sua orōne cicero et diffinit et approbat: et deducit ad spēs: et destruit diffinitionē aduerse partis. Diffinitio ē hec et quidē quae tā proprie dici possit actū eius qui togatus in repub. cū ptate et impio versatus sit: q̄s lex: deinde subiungit eius diffinitionis approbatio. Quare acta grece hi leges seip̄ p̄ me p̄ferēt. Que re ille cornelie: quod dē in pōpei tern⁹ consulatus in qbus actis q̄sistit nepe in legibus hec p̄batio est. Deinde adiūgit deductionē diffinitionis ad spēs a cesare ipso s̄ q̄res quod nā egisset in vrbe et in toga leges multas r̄nderet se: et p̄claras tulisse. Sequitur reprehensio diffinitionis aduerse partis eaqz sit bipartito: aut. n. ex illis oībus vitiis aliqd in ea reprehensione cōcludit: aut concessio quod aduersarii dicūt per cōparatiōem magis hec esse quod nos dicimus approbam⁹ hic vtrūqz. m. tullius facit. Mā et de vitiis illa ponit vt falsas diffinitionē doceat et turpē et inutile. Ac deinde cōcedēs magis suā cōfirmet diffinitionē dicatqz potiorē falsas diffinitionē sic Cicero p̄bat excutiendo quod consequēs sit. bis. n. p̄batur falsa diffinitio si suū propriū nō hēat: si magis q̄trariū hēat si consequēs suū nō teneat: si aliter dicta sit atqz in vulgi est opinio. Mā ergo quā querit quod sit actū togati ciuis in repu. cū ptate degētis. Dictūqz est nihil aliud esse q̄s leges. aduertendū quod antonius dixerat chirographa eēt consequētia diligēter aduertēs falsas docet diffinitionē sic is quod est in ptate ē in repub. cū egerit aliqd actū mutare non p̄t hec cōpetit legi: vt cū lata sit nunqz a latoze mutet. At vero chirographa quod domesticus actus est hāc cōsequētia hnt: et vt mutent et sepe non proferēt. Ergo. m. tullius ita reprehendit chirographa actū non eēt. qz cōsequentes non hnt actus dicens. Chirographa vero aut mutaret: aut non daret: aut si dedisset non istas res in actis suis diceret: sed quae per concessionē reprehensio: s̄ ea ipsa cōcedo. ac quibusdā ēt in rebus cōiuncto in maximis vero rebus id ē in legibus acta. Cesaris dissolui ferendū non puto. Adiūgit post hec reprehensionē similit̄ duplicē vnam ex vitiis vt et turpē diffinitionē dicat et inutile. Deinde concedat cōclusurus ex cōparatione suā potiorē in sorte: si quid me morie cā retulit in libellū id numerabit in actis. Et quāuis iniquū et inutile sit defendit. equitas virtus ē. Virtus aut ipsa honestus: ergo iniquitas turpis est. Quia turpitudine contraria est honesto. Sic igit turpem et inutile ipsi verbis reprehendit diffinitiones. Deinde adiecit postremū illud per cōcessionē quod ad populū centuriatis comitiis tulit id in actis. Cesaris non habebitur. hec acuto quoqz satis esse dixi.